

MILJØVEJLEDNING FOR ARBEJDSTØJ

SMÅINDKØB

Vælg arbejdstøj, som er mærket med Blomsten

Miljømærket Blomsten er garanti for, at produktet er blandt de mindst belastende for miljøet, uden at kvalitet eller funktion af den grund er forringet. Der er (jan. 2005) en del blomstmærket arbejdstøj på det danske marked, men ikke noget svanemærket. Følg udviklingen på www.ecolabel.dk.

Vælg arbejdstøj, som er mærket med VAREFAKTA

Så lever produktet op til forskrifter fra Dansk Varefakta Nævn. I kravene indgår ikke miljømæssige aspekter, men VAREFAKTA-mærkning viser, at en række brugsegenskaber er opfyldt.

Vælg arbejdstøj, som er mærket efter Øko-Tex 100-standarden

Øko-Tex 100 er et produktmærke, der viser, at arbejdstøjet overholder grænseværdierne for nogle stoffer og stofgrupper, som kan være sundhedsskadelige.

Vælg arbejdstøj, som er fri for tungmetaller

Tidligere blev der bl.a. anvendt tungmetaller som kobber, cadmium og kobolt til fremstilling af visse grønne og blå farver. I dag kan stort set alle farver fremstilles uden tungmetaller.

STORINDKØB

Hvis du skal købe stort ind og måske gennemføre et udbud, kan du stille ekstra krav til miljøvenligheden af produkterne. Herunder er en liste med spørgsmål, som du kan bede leverandøren om at besvare.

FÅ OPLYSNINGER OM PRODUKTET

Er arbejdstøjet mærket med Blomsten, eller opfylder det kriterierne for miljømærkerne Blomsten eller Svanen?

Blomst- eller svanekriterierne er garanti for, at produktet er blandt de mindst belastende for miljøet, uden at kvalitet eller funktion af den grund er forringet. Der er (jan. 2005) en del blomstmærket arbejdstøj på det danske marked, men ikke noget svanemærket. Følg udviklingen på www.ecolabel.dk. Alternativt kan du efterspørge arbejdstøj, som opfylder blomst- eller svanekriterierne for tekstiler. Svanekriterierne svarer til blomst-kriterierne, men stiller desuden krav om, at der er anvendt økologisk bomuld og taget etiske hensyn i produktionen.

Er arbejdstøjet mærket med VAREFAKTA?

Så lever produktet op til forskrifter fra Dansk Varefakta Nævn. I kravene indgår ikke miljømæssige aspekter, men VAREFAKTA-mærkning viser, at en række brugsegenskaber er opfyldt.

Er arbejdstøjet mærket efter Øko-Tex 100-standarden?

Øko-Tex 100 er et produktmærke, der viser, at produktet overholder grænseværdierne for nogle stoffer og stofgrupper, som kan være sundhedsskadelige. Arbejdstøjet undersøges for indhold af formaldehyd, tungmetaller, pesticider, PCP, flygtige forbindelser, klorerede organiske carrier, kræft- og allergifremkaldende farvestoffer samt for farveægt-heder og lugt.

FÅ OPLYSNINGER OM MATERIALER

Er eventuelt optisk hvidt fri for stilbenderivater?

Stilbenderivater omfatter en meget stor gruppe stoffer, der ofte anvendes i optisk hvidt-produkter. Stilbenderivater kan være kræftfremkaldende, skade forplantningsevnen og give arvelige genetiske skader.

Er arbejdstøjet fri for tungmetaller?

Tidligere blev der bl.a. anvendt tungmetaller som kobber, cadmium og kobolt til fremstilling af visse grønne og blå farver. I dag kan stort set alle farver fremstilles uden tungmetaller.

Opfylder arbejdstøjet blomst- eller svanekriterierne for farvestoffer i tekstiler?

Mange farvestoffer er kræftfremkaldende, nedsætter forplantningsevnen hos mennesker m.v. Du bør derfor stille krav om, at blomst- eller svanekriterierne for farvestoffer i tekstiler er opfyldt.

Er arbejdstøjet fremstillet af økologisk bomuld?

Hvis bomulden er dyrket økologisk, er der kun under helt specielle omstændigheder anvendt pesticider eller kunstgødning. Hvis du ikke kan få økologisk bomuld, bør du efterspørge bomuld, der overholder blomst-kriterierne for bekæmpelsesmidler til fremstilling af tekstiler.

Er arbejdstøjet bleget uden brug af klorforbindelser?

Klorblegning giver risiko for dannelse og udledning af AOX (adsorberbare organiske halogenforbindelser). Mange AOX'er er giftige. De fleste er fedtopløselige og opkoncentrerer i fedtvæv, og nogle er kræftfremkaldende.

Er polyesterdelen i tekstilet farvet uden brug af carriers?

Carriers er opløsningsmidler, der anvendes ved farvning af polyester flere steder i verden. Visse af stofferne kan fremkalde kræft og skade nervesystemet. Hvis der anvendes opløsningsmidler til polyesterfarvning, tyder det på en utidssvarende maskinpark i farveriet.

Lever fremstillingen af polyester op til blomst- eller svanekriterierne for tekstiler?

Polyester er en såkaldt polymer. Ved fremstillingen af disse er der risiko for, at der afdamper en række flygtige organiske forbindelse (VOC), som kan give miljømæssige problemer i form af dannelse af fotokemisk ozon. Du bør derfor stille krav om, at blomst- eller svanekriterierne for tekstiler er opfyldt.

Er anvendte slettemidler biologisk nedbrydelige, eller bliver de genanvendt?

Væverier anvender midler til at forstærke kædegarnet i selve væveprocessen, også kaldet slettemidler. På farveriet bliver slettemidlerne skyllet ud af tekstilet. Hvis farveriet ikke returnerer slettemidlet til genanvendelse, bør det være biologisk nedbrydeligt.

FÅ OPLYSNINGER OM VASKERIET

Har vaskeriet indført certificeret miljøledelse?

Hvis vaskeriet har indført certificeret miljøledelse (ISO 14001 eller EMAS), kan man forvente, at der bliver arbejdet seriøst med at nedbringe miljøbelastningen fra vaskeriet.

Har vaskeriet et system til genanvendelse af kasseret arbejdstøj?

Vaskeriet bør sørge for, at kasseret arbejdstøj indgår i en genbrugsordning.

FÅ OPLYSNINGER OM PRODUCENTEN

Har producenten indført certificeret miljøledelse?

Hvis producenten har indført certificeret miljøledelse (ISO 14001 eller EMAS), kan man forvente, at der bliver arbejdet seriøst med at nedbringe miljøbelastningen fra produktionen.

Er arbejdsmiljøet inddraget i producentens eventuelle miljøledelsessystem?

ISO 14001 og EMAS omfatter ikke arbejdsmiljø, men virksomheden kan vælge at indarbejde det i systemerne.

Er producenten Øko-Tex 1000 certificeret?

Hvis producenten er certificeret efter Øko-Tex 1000, er der gennemført visse miljømæssige forholdsregler på virksomheden. For eksempel indeholder Øko-Tex 1000 krav om, at der ikke må være anvendt kræftfremkaldende farvestoffer og visse brandhæmmende kemikalier. Desuden stilles en række krav vedrørende spildevand, afkastluft, støj, energiforbrug og arbejdsmiljø.

Er der spildevandsrensning efter vådbehandlingen på farveriet?

Spildevandet fra vådbehandlingen bør behandles i et rensningsanlæg med en rensningsgrad, der mindst svarer til konventionel biologisk rensning.

Har tekstilproducenten en skriftlig arbejdspladsvurdering i henhold til det danske APV-system eller det tilsvarende europæiske risikovurderingssystem?

Hvis der er udarbejdet en skriftlig arbejdspladsvurdering, kan man forvente, at der bliver arbejdet seriøst med sikkerhed og sundhed i virksomheden.

Kan energi-, vand- og kemikalieforbruget dokumenteres for de enkelte processer?

Hvis producenten ikke kan dokumentere forbruget af energi, vand og kemikalier, er der fare for, at virksomheden ikke har styr på helt basale miljøforhold.